

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Vindkraft Nord AS
Postboks 726
9487 Harstad

Deres ref

Vår ref
13/685

Dato
19 NOV 2013

Vindkraft Nord AS – Røst vindkraftverk i Røst kommune, Nordland - klagesak

Innledning

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ga den 21. februar 2011 Vindkraft Nord AS (også omtalt som VKN og tiltakshaver) konsesjon til å bygge, eie og drive et vindkraftverk med inntil 9 MW installert effekt i Røst kommune i Nordland.

NVEs vedtak ble påklaget av Meteorologisk institutt (MI) i brev av 10. mars 2011 og av Norges Miljøvernforbund i brev 25. februar 2011.

På bakgrunn av klagen fra MI omgjorde NVE den 23. mai 2012 vedtaket av 21. februar 2011, og avslo søknaden om konsesjon til Røst vindkraftverk.

NVEs omgjøringsvedtak av 23. mai 2012 ble påklaget av Røst kommune i brev av 6. juli 2012 og av VKN i brev av 1. august 2012.

NVE fant ikke grunnlag for å oppheve eller endre omgjøringsvedtaket, og saken ble oversendt til Olje- og energidepartementet ved brev av 4. april 2013.

Bakgrunn

VKN søkte 6. april 2005 om konsesjon for å bygge, eie og drive Røst vindkraftverk med tilhørende infrastruktur. Etter reviderte utbyggingsplaner omfattet søknaden et vindkraftverk med 3 vindturbiner med en installert effekt på inntil 9 MW. Produksjonen fra vindkraftverket er anslått til 30-35 GWh per år. Etter planene vil to av turbinene bli plassert på Sandholmen, mens den tredje vil bli plassert på Sørråkholmen. De planlagte

turbinene vil ligge om lag 2,5 km fra MIs værradar på Røst. Det vil være fri sikt mellom værradaren og vindturbinene.

Klagene

Røst kommune anfører at NVE ikke har belyst saken i tilstrekkelig grad, og at vedtaket om tilbaketrekking av konsesjon for Røst vindkraftverk er fattet på feil grunnlag. Kommunen mener at etableringen av vindkraftverket på Røst vil bidra til stabilitet på strømleveransene til innbyggere og være positivt for lokalt næringsliv. Videre anfører kommunen at det ikke foreligger noen formell uttalelse fra Avinor når det gjelder MIs klage, kun en e-postkorrespondanse. Kommunen viser til at tiltakshaver og Bodø lufthavn er uenige om hvorvidt sikkerheten ved lufthavnen vil bli svekket. Kommunen peker på at det ikke er fremkommet nye momenter som opplyser saken, og mener vilkårene for å omgjøre opprinnelige vedtak om å gi konsesjon ikke er tilstede.

Tiltakshaver kan ikke se at det er kommet inn nye opplysninger av betydning for konsesjonsvedtaket som skulle tilsi at vedtaket skulle endres. Under klagebehandlingen har NVE kun innhentet uttalelser fra Luftfartstilsynet og Avinor som uttaler seg alene på bakgrunn av en forutsetning om at kvaliteten på værvarslingen for Bodø lufthavn vil bli redusert. Videre anfører klageren at spørsmålet om innvirkning på værradaren ble vurdert i forbindelse med den opprinnelige behandlingen av konsesjonssøknaden. Teleplan har foretatt en ny vurdering som er vedlagt klagen, hvor det anføres at vindturbinene kun gir en lokal effekt ved at været ikke kan avleses der vindturbinene står, og at de lokale forstyrrelsene ikke har effekt på kvaliteten av varsel av vind og nedbør flere hundre kilometer unna. Til slutt anfører tiltakshaver at Luftfartstilsynet og Avinor ikke har vurdert hvorvidt vindkraftverket faktisk vil påvirke resultatet fra værradaren i negativ retning. De har kun understreket at en eventuell forringelse eller blokkering av dataene fra værradaren vil kunne ha en uheldig virkning for flysikkerheten. Disse instansene har følgelig ikke foretatt en faglig vurdering av det avgjørende spørsmålet i saken, slik klageren ser det.

Luftfartstilsynets vurdering av vindkraftverk på Røst

Luftfartstilsynet skriver i brev av 8. november 2011 blant annet at byggerestriksjonskartet viser at planlagte vindkraftverket på Røst vil ligge innenfor restriksjonsområdet for navigasjonsanlegg, samt at høyden på vindturbinene vil gjennomtrenge byggerestriksjonsflatene. Innenfor dette restriksjonsområdet skal alle bygg og konstruksjoner evalueres av fagspesialist i Avinor i henhold til internasjonale retningslinjer. Luftfartstilsynet kan ikke se at dette er blitt gjort i denne saken. Røst værradar er et viktig bidrag til og av stor betydning både for lufttrafikkjentesten og flyværtjentesten for å kunne vurdere flyværsituasjonen i Bodø-området. Luftfartstilsynet har registrert at det per i dag er noen områder som blokkerer for radarstrålen. Dette er mot sørvest Vedøya og Storfjellet, mot sørøst Staven og mot nordøst Værøy, Mosken og Moskenesøy. Bak disse områdene kan dermed ikke radaren "se" været. De tre planlagte vindturbinene på Røst kan medføre at radarstrålen får ytterligere blokkeringer. Ved å studere radarens dekningsområde på kartet, kan det se ut som om

radarstrålen mot nettopp Bodø kan bli blokkert eller svekket om det kommer hindringer foran radarstrålen i det området hvor vindturbinene ønskes plassert.

Departementets vurdering

Klagesaksbehandlingen

Departementet skal i klagebehandlingen vurdere de synspunkter klageren kommer med. Departementet kan prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd. I vurderingen av om avslaget på konsesjon etter energiloven skal opprettholdes, må fordelene og ulempene ved det omsøkte tiltaket veies opp mot hverandre. Energiloven skal sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, herunder skal det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.

Departementet legger til grunn at Norge, gjennom fornybardirektivet og opprettelsen av et felles elsertifikatmarked med Sverige, har forpliktet seg til å øke utbyggingen av fornybar energi vesentlig. Vindkraft og vannkraft er de to energibærerne som kan bidra med ny produksjonskapasitet i et betydelig omfang. Vindkraften vil derfor være sentral for oppnåelsen av Norges fornybarforpliktelser.

Kunnskapsgrunnlaget

Til grunn for departementets klagebehandling ligger følgende:

- Konsesjonssøknadene med konsekvensutredninger, tilleggssutredninger og fagrapporter.
- NVEs konsesjonsvedtak av 21. februar 2011 inkludert høringsuttalelser.
- Klagen med NVEs vurderinger av 23. mai 2012.
- NVEs omgjøring av eget vedtak av 4. april 2013.
- OPERA-rapporten fra 2010: *Operational Programme for the Exchange of weather Radar information*. Dette er et EUMETNET program som har som hovedmål "to provide a European platform wherein expertise on operationally-oriented weather radar issues is exchanged".
- VINDRAD-rapporten 2011: *A tool for calculation of interference from Wind Power Stations to Weather Radars*. VINDRAD is a project by the Swedish Meteorological and Hydrological Institute and the Swedish Armed Forces, commissioned by the Swedish Energy Agency.
- Europeisk praksis som er omtalt i OPERA-rapporten.

Departementet har i sin vurdering sett hen til europeisk praksis på området. Danmark har opplyst ikke å ha problemer med værradaren Stevns, som ligger mellom 1,8 til 2,1 km fra fem vindturbiner. Dansk Meteorologisk institutt skriver at vindturbinene ikke ser ut til å bety så mye for en dopplerradar. Når Stevns skal skiftes ut med en Dual Pol radar, skriver instituttet at saken kan bli annerledes.

Værradaren Stevns er også omtalt i OPERA-rapporten. Etter departementets forståelse indikerer rapporten at vindturbinene påvirker radaren. Det er likevel ikke redegjort nærmere for hvor store konsekvenser disse påvirkningene har for værradaren.

Storbritannia har ikke en absolutt grense på hvor lang avstand det må være mellom vindturbiner og værradarer.

Departementet merker seg at svenske myndigheter opererer med en minimumsgrense på 5 km slik verdens meteorologiorganisasjon (WMO) og Europeisk nettverk for meteorologiske observasjoner (EUMETNET) anbefaler. Departementet konstaterer likevel at det ikke er fast praksis med en absolutt grense på 5 km i Europa.

Vindturbinen, Het Nieuwland, i Nederland er plassert rundt 2,5 km fra en værradar, og ligger om lag 10 meter lavere i terrenget enn radaren. I følge OPERA-rapporten vil en eventuell påvirkning på værradaren være minimal. De to vindturbinene på Ambachtsweg i Nederland er lokalisert mellom 1200 og 1400 meter fra en værradar. I OPERA-rapporten heter det om dette tilfellet at:

"... the housing of the wind turbines are somewhat lower than the radar antenna but they still may influence the lower half of the radar beam."

Etter departementets vurdering kan det utledes av OPERA-rapporten at virkningen på radarer er avhengig av marginale endringer i avstanden mellom radar og turbiner og av turbinbladenes radartverrsnitt.

Når det gjelder VINDRAD-rapporten sier MI at den gir gode beskrivelser av sameksistens mellom vindkraft og værradarer. Departementet finner at VINDRAD-rapporten beskriver virkninger for tiltak som ligger innenfor radarens hovedstråle og legger derfor vekt på denne rapporten i vurderingen av Røst vindkraftverk.

Etter departementets vurdering gir den samlede dokumentasjon et tilstrekkelig grunnlag for avveiningen av de hensyn som skal skje etter energiloven, jf. også prinsippet i forvaltningsloven § 17.

Departementets vurdering av klagen

I likhet med NVE, konstaterer departementet at det er betydelig uenighet mellom tiltakshaver og MI vedrørende tiltakets virkninger for værradaren på Røst.

Problemstillingen gjelder i hovedsak vindparkens virkninger for radarens yteevne. Uenigheten mellom tiltakshaver og MI dreier seg om hvor store virkninger på værradaren det vil bli, og om virkningene vil være av lokal karakter eller omfatte en større omkrets rundt radaren.

Det planlagte tiltaket vil ligge ca. 2,5 km fra værradaren, med fri sikt fra radarens hovedstråle. Dette tilsier at virkningen av Røst vindkraftverk på værradaren, sannsynligvis vil være større enn virkningene Dønnesfjord vindkraftverk vil ha for værradaren i Hasvik. I Dønnesfjord vil vindkraftverket ligge lavere i terrenget enn radarens hovedstråle, og ha noe større avstand til radaren. Departementet har i dag opprettholdt konsesjonen for bygging og drift av Dønnesfjord vindkraftverk. Den saken omfatter de samme problemstillingene som for Røst vindkraftverk. Vindkraftverkene på Røst og i Dønnesfjord har samme tiltakshaver, og det er den samme dokumentasjonen som foreligger i sakene. Gjennom samtidig behandlingen av sakene, fremkommer det forskjeller mellom Røst vindkraftverk og Dønnesfjord vindkraftverk som etter departementets syn er av avgjørende betydning for spørsmålet om det kan gis konsesjon.

Avinor har opplyst at Bodø Lufthavn bruker værradaren på Røst i forbindelse med vinteroperasjoner. Radaren har vist seg å være et meget godt verktøy for Avinor ved planlegging av brøyting og sekvensering. Avinor kan tidlig gå inn å regulere trafikk og/eller iverksette brøyting. Dette gir flyoperatører god og effektiv timing av trafikkavvikling.

Departementet har lagt vekt på uttalelsene til Avinor og Luftfartstilsynet i vurderingen av saken. Instansene understreker at en svekkelse av værradaren på Røst vil være uheldig for Bodø lufthavn.

Det er etter departementets vurdering sannsynliggjort at vindkraftverket kan svekke radaren, og at konsekvensene av dette vil være uheldig for Bodø lufthavn.

Det er slik departementet ser det stor usikkerhet med hensyn til hvor mye vindkraftanlegget faktisk vil påvirke værradaren. Departementet har sett hen til den ulike praksisen i Europa som det er redegjort for under kapitlet "Kunnskapsgrunnlaget."

Værradarens hovedstråle på Røst vil skyte rett på vindparken, da parken ikke er plassert lavere eller høyere i terrenget. Videre vil ikke værradaren bli kamuflert av andre blokkeringer, da det er opplyst i saken at det er fri sikt mellom vindparken og radaren. Departementet mener derfor at det er stor sannsynlighet for at vindparken vil kunne påvirke værradaren og svekke radarens evne til å gi grunnlag for analyser som er tilstrekkelig nøyaktige og pålitelige.

Oppsummering

Olje- og energidepartementet har vurdert de samlede ulempene ved en utbygging av Røst vindkraftverk. Disse ulempene er vurdert opp mot fordelene ved realiseringen av ny fornybar kraftproduksjon i samsvar med Norges fornybarforpliktelser.

Departementet legger vesentlig vekt på at vindkraftverket er planlagt med kun 2,5 km fri sikt fra værradaren på Røst. Turbinene er planlagt å ligge innenfor værradarens hovedstråle. Etter departementets vurdering tilsier dette at virkningen av Røst vindkraftverk på værradaren sannsynligvis vil være stor. Dette kan igjen føre til ulemper for Bodø Lufthavn. Departementet mener at fordelene ved kraftproduksjonen dette vindkraftverket kan bidra med ikke overstiger de skader og ulemper driften kan innebære.

Departementet viser for øvrig til vurderingene som er gjort i NVEs saksdokument *Omgjøring av vedtak*, som departementet slutter seg til.

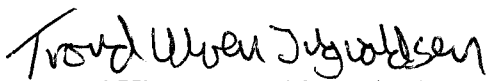
Etter en samlet vurdering kan departementet ikke se at klagen har pekt på omstendigheter som tilsier at NVEs omgjøringsvedtak bør endres. Departementet finner heller ikke annet grunnlag for endringer av nevnte vedtak der VKN fikk avslag på konsesjonssøknaden for Røst vindkraftverk.

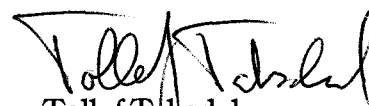
Konklusjon

Klagene tas ikke til følge. NVEs vedtak av 23. mai 2012 om avslag på søknad om konsesjon til Røst vindkraftverk stadfestes.

Departementets avgjørelse kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Med hilsen

Trond Ulven Ingvaldsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Tollef Taksdal
underdirektør

Kopi:
Røst kommune
Nordland Fylkeskommune
Meteorologisk institutt
Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA
Advokatfirmaet Hjort DA
Norges vassdrags- og energidirektorat